

Oled sa **GEENIUS**, **RIKAS** või **PRO**? [Vali sobiv tellimus siit.](#)

EESTI LOODUS

Rohekoridorid linnas ja tuura *comeback*: Eestis alustas kaks suuremahulist loodusprojekti

Keskkonnaministeerium ja KIK

28. okt. 2022 kell 11:22

Eestis alustas sel sügisel kaks suuremahulist LIFE programmi projekti: kui Tartusse luuakse rohering, siis Narva jõkke lasti oktoobris esimesed tuurapojad. Fotod: Shutterstock

Sel sügisel alustasid Eestis tegutsemist kaks LIFE programmist positiivse rahastusotsuse saanud projekti. Kaht pealtnäha eriilmelist ettevõtmist seob aga üks kindel missioon: parandada inimtegevusest tingitud negatiivseid tagajärgi loodusele ning anda liikidele uus võimalus.

Teisel korral läks õnneks

Linnalooduse tähtsust kiputakse sageli alahindama - lisaks sellele, et puud pakuvad inimesele näiteks võimalust suviste kuumasaarte eest varju leida, kaitseb just linnaloodus tänavaid reostuse ja üleujutuse eest, mida asfalt pind teha ei suuda. “Ka inimese füüsilisele ja vaimsele tervisele on ülioluline loodusega kontaktis olla. Seetõttu loodan, et meie projekt pakub lisaks elusloodusele vähemalt sama palju ka inimesele,” rääkis loomaökoloog ja Tartu Ülikooli kaasprofessor Tuul Sepp, kelle algatusel urbanLIFEcircles projekt alguse sai.

Et Sepp on varasema teadustöö käigus linnastumise mõju loomadele uurinud, otsustas ta, et teadmised tuleb viia praktilistesse otsustesse ehk lihtsamalt öeldes: ellu viia. Ühe võimalusena, kuidas seda teha, nägi ta LIFE programmi, mille osas julgustas edasisi samme astuma ökoloog Aveliina Helm. Kus aga projekti ellu viia? Eks ikka heade mõtete linnas: Tartus.

“Tartu linn tuli kohe alguses meie ideedega kaasa – see pole meie piirkonnas sugugi tavapärane, et LIFE projekti omaosaluse ehk baasrahastuse paneb pea täies mahus välja omavalitsus ehk Tartu linn,” märkis Sepp.

Värskelt alustanud projektile taotleti rahastust kahel korral: kui esimene kord jäädigi joone alla, siis seekord läks õnneks. “Kuna esimesel aastal polnud kaasatud välispartnereid ning eelarve polnud piisavalt hästi lahti kirjutatud, saime programmit vāga palju vajalikku tagasisidet ning leidsime teisel korral vāga hea projektikirjutaja Murel Truu.” Lisaks Tartu linnale on kohalikud projektipartnerid Tartu Ülikool, Tallinna Tehnikaülikool, MTÜ Kino ja Rohetiiger. Kuid projektis osalevad ka Riia ja Aarhusi linn.

Elurikkus vajab teadmisi ja oskusi

Ent milles ettevõtmine täpsemalt seisneb? Kui hetkel käib aktiivne tegevuste planeerimine, siis linnakodanik võib nähtavamaid samme märgata juba järgmisel kevadel. “Plaanis on nii ühendada kui ka luua uusi rohekoridore ning muuta rohealade hooldusrežiime, mis tähendab, et igal pool ei niideta enam muru nii lühikeseks ega riisuta nii palju lehti, samuti külvatakse niidutaimede seemneid juurde ja tekitatakse erinevaid uusi elupaiku loomadele ja taimedele, kes vajalikku ökosüsteemi püsti hoiavad,” tõi ta välja. Samuti luuakse projekti käigus Tartule elurikkuse strateegia.

Mõistagi on siin tarvis ka asjakohast selgitustööd – et kõik oleks linnakodanikule arusaadav, on projekti kaasatud Tartu Ülikooli sotsiaalteadlased, kes aitavad kommunikatsiooni linnakodanikuga arendada.

Teiseks on plaanis teha koostööd erinevate rohealade hooldust pakkuvate ja aiandusettevõtetega, et inimestel oleks võimalik oma aeda või kortermaja ümbrust hooldada nii, et see toetaks elurikkust ja looduslikke liike. “Ma arvan, et nõudlus teenuse järele, mis toetaks elurikkust, on juba olemas – selleks on vaja teadmisi, et rohealad loodusteadlikult hooldada ja seda teenust inimestele ka pakkuda,” lisas ta.

Projektil on tugev koostöö ka Tartu Ülikooli loodusmuuseumiga, kellega koos luuakse linnalooduse matkarada, mis ringleb 20 kilomeetri ulatuses üle kogu Tartu. “Seal on ära tähistatud, kus teatud taimed või muud liigid kasvavad ja kus on neile sobivad elupaigad. Kuna tegemist on füüsilise ja virtuaalse lahendusega, siis saab pidevalt ka infot uuendada, et oleks näha, kes viimati kuskil mõnda huvitavat liiki nägi.”

Projekt kestab ühtekokku viis aastat, 2027. aastani ning plaan on toimivaid lahendusi levitada ka teistesse Eesti omavalitsustesse kui ka Euroopa linnadesse. “Inimesed on selliseks projektiks nii valmis, seega proovime kõik ideed, mõtted ja vajadused kaasata ning teha sellest ühe suure eeskujuprojekti,” sõnas Tuul Sepp.

Ka teistes Eesti omavalitsustes on roheliste ja jätkusuutlike lahenduste elluviimine juba alanud. Lisaks LIFE programmile sai sellistele projektidele rahastust taotleda Keskkonnainvesteeringute Keskuse (KIK) kaudu: nii algab [Põltsamaal](#) peagi linna rohetaristu alleede taastamine ja uuendamine linnalise soojussaare leevendamiseks, [Keilas](#) seevastu hakatakse looma looduslähedasi lahendusi kohalikul lauluväljakul. Mõlemad projektid said vajaliku rahalise toetuse Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) meetmest.

Läänemere au ja uhkus teeb comeback'i

Teine LIFE projekt sai avapaugu vaid loetud päevad tagasi, kui reedel, 21. oktoobril asustati Narva jõkke 250 noort tuura, mis tähistas septembris alanud ja viis aastat kestva LIFE programmi projekti “Läänemere tuura asurkonna taastamine Eesti vetes” ehk LIFE Baltic Sturgeon edukat algust. Ilm oli piduliku sündmuse jaoks igati sobilik ning ka 1,5 aastat kalakasvatuses elanud noorte tuurade asustamine sujus asjaosaliste sõnul plaanipäraselt.

“Tõime mõni aeg tagasi Saksamaalt vastkoorunud ehk umbes sentimeetripikkused tuurapojad Eestisse, kellest ühe osa lasime kohe jõkke, teise osa pärast edukat kasvatamist RMK Põlula kalakasvatusteskuses poole aasta vanusena ning viimase osa 1,5-aastastena nüüd äsja,” selgitas projekti teadusjuht Meelis Tambets Eesti Loodushoiu Keskusest.

Kuid miks just tuur? “Kuna siinsete vete üks uhkemaid kalu ehk Läänemere tuur on inimtegevuse tagajärjel siit kadunud, on Läänemere maad ühiselt otsustanud, et nii see jätkuda ei saa. Nii on aastaid üritatud tuura meie vetesse tagasi tuua ning asurkonda taastada,” ütles ta.

Tuura peletasid Läänemere vetest eemale nii inimeste ehitatud paisud, mistõttu ei pääsenud kalad enam koelmutele, aga ka vee kvaliteedi langus ja ülepuük, mis asurkonda tugevalt mõjutas. “Nende kolme teguri koosmõjul püüti viimane looduslikku päritolu tuur Läänemerest 1996. aastal, pärast seda pole ühtegi nähtud,” möönis ta.

Mõistagi pole liigi taasasustamist mõistlik ette võtta, kui tegurid, mis tuura lahkuma sundisid, pole aja jooksul paranenud. Õnneks on väga palju takistusi tänaseks ületatud ning potentsiaal taastamise õnnestumiseks suur.

“Pärnu jõel on rändetakistused tänaseks eemaldatud. Ka vee kvaliteet on nii Pärnu kui Narva jões tuurale sobilik, seega saab ta mõlemas jões rahulikult kueda. Kuna tegemist on kaitsealuse liigiga, on meie eesmärk kalurite teadlikkust ja suhtumist parandada, et ka nemad tahaksid tuura kaitsta ja vette tagasi lasta,” rääkis Tambets.

Projekt kestab ühtekokku 5 aastat ning selle aja jooksul on plaanis asustada Narva ja Pärnu jõkke kokku vähemalt 500 000 tuura noorkala. “Jälgime lisaks asustamisele hoolega, kuidas nendel kaladel läheb ja vastavalt sellele täiustame ka kalakasvatuse ja asustamise meetodikat.” Seega märgistatakse üks osa kalu märgistega, et koguda vajalikke andmeid tuura rännete ja kasvukiiruste kohta.

Projekti jaoks on väed ühendanud RMK Põlula kalakasvatustalitus, Eesti Loodushoiu Keskus ja Soome loodusvarade instituut (LUKE). Projekti finantseeritakse 75% ulatuses Euroopa Liidu LIFE programmist. Lisaks rahastavad projekti Keskkonnaministeerium ja Keskkonnainvesteeringute Keskus ning projekti elluviijad.

LIFE infopäev toimub novembris

29. novembril toimub veebipõhine LIFE infopäev. Kuulda saab LIFE programmist taotlejate edulugusid, õppetunde ning soovitusi eduka projekti kirjutamiseks. Lisainfot avaldatakse peagi life.envir.ee lehel.

Artikli kirjutamist on rahastatud projektist “LIFE programmist teadlikkuse suurendamine ja projektitaotluste kvaliteedi parandamine 2”, mida rahastab Euroopa Liidu liikmesriikide keskkonnaprojektide kaasrahastamise programm LIFE.

Märksõnad: [keskkonnaministeerium](#), [kik](#), [life programm](#), [loodus](#), [rohering](#), [Tartu](#)

SAMAL TEEMAL

Tuled kustu? Kõrged energiahinnad ähvardavad tänavavalgustuse välja lülitada, kuid paremad lahendused on olemas

Suuremad torud pole lahendus: uus keskkonnaprojekt katsetab nutikaid sademeveelahendusi

Hoonete jahutamine muutub hädavajalikuks. Ent kas see peab olema keskkonnakahjulik?

[f](#) Jaga Facebookis

[✉](#) Saada e-kirjaga

[t](#) Jaga Twitteris

[in](#) Jaga LinkedInis

[💬](#) Kommenteeri

Loed AwaRaEst LIFE blogi, kus tutvustame, mida LIFE programmi projektide abil Eesti looduse ja keskkonna heaks tehtud on ning mida plaanime tulevikus ellu viia.

[Vaata kõiki artikleid](#)

POPULAARSED LOOD

UUDIS

Pandipakend suunas üheksa kuuga ringlusse 250 miljonit pakendit

UUDIS

Eesti poolel rajatakse Eesti-Läti meretuulepark Sõrvest läände

UUDIS

Arutu raiskamine: Halloween on keskkonnale õuduste aeg

UUDIS

Tanel Veenre valmistas Bolti kasutatud tõukeratastest ehtekollektsiooni

UUDIS

Mustamäele kerkib peagi rohepromenaad, mis ühendab Tehnopoly ja tehnikaülikooli

G TELLIJALE

5 roheideed, millega joogitootjad keskkonnasäästlikkuse piire nihutavad

VIIMATI LISATUD

Rohekoridorid linnas ja tuura comeback: Eestis alustas kaks suuremahulist loodusprojekti

28. oktoober 2022 kell 11:22

Pandipakend suunas üheksa kuuga ringlusse 250 miljonit pakendit

27. oktoober 2022 kell 15:34

Eesti poolel rajatakse Eesti-Läti meretuulepark Sõrvest läände

27. oktoober 2022 kell 15:31

Arutu raiskamine: Halloween on keskkonnale õuduste aeg

27. oktoober 2022 kell 15:27

Tanel Veenre valmistas Bolti kasutatud tõukeratastest ehtekollektsiooni

27. oktoober 2022 kell 13:05

Maa ilma looduslikud kalavarud vähenevad, kuid kala- ja kalatoodete tarbimine aina kasvab

27. oktoober 2022 kell 07:23

[Vaata kõiki artikleid](#)

KINNISVARA 24

[Korter](#)

[Maja](#)

[Majaosa](#)

[Suvila](#)

[Uusarendus](#)

[Maa](#)

[Äripind](#)

[Garaaž](#)

Uued korterid:

Tallinnas

Tartus

Pärnus

Üürikorterid:

Tallinnas

Tartus

Äripinnad:

Tallinnas

Korter | Müük

Kuukressi tee 1

Pirita linnaosa, Tallinn, Harju maakond

295 000 €

Korter | Müük

Ihaste põik 26

Tartu linn, Tartu linn, Tartu maakond

179 900 €

Maja | Müük

Hirve tee 2

Vääna küla, Harku vald, Harju maakond

335 000 €

Korter | Müük

Riia mnt 60

Pärnu linn, Pärnu linn, Pärnu maakond

85 000 €

SISUTURUNDUS

SISUTURUNDUS

Uus iPad ja iPad Pro juba Eestis: veelgi parema jõudluse ning video- ja helikogemusega

SISUTURUNDUS

Huawei nova 10 Pro: parim nutitelefon säravate hetkede jäädvustamiseks

SISUTURUNDUS

Metaversumi mõju online-kasiinodele

SISUTURUNDUS

Online-slotikate areng läbi aastate

POPULAARSED LOOD MUJAL GEENIUSES

KODU • REMONT&EHITUS

Rubriiki toetab **Bigbank**

Eesti naine ehitas oma kätega maja, sest see oli odavam kui korterist

TEHNOPOLI BLOGI

Tallinn saab uue promenaadi: võidutöö eripäraks on rohetehnoloogilised lahendused

PRO TELLIJALE

Eesti rattatootja jäi mullu mitme miljoniga kahjumisse: sel aastal purustab ettevõtte käiberekordeid

PRO TELLIJALE

Eurora asutaja peab võlausaldajatele 400 000 eurot maksma

G TELLIJALE

Kasutatud autod talveks: otsisime välja 5 soodsat ja nelikveolist sõiduauto

TERVIS • HEA TERVIS

Rubriiki toetab **Bigbank**

Füsioterapeut jagab nippe: mida teha, et sa ei käiks liiga tihti tualetis?

DIGI • TEADUS JA TULEVIK

Rubriiki toetab **TalTech**

Miks üks suri katku ja teine mitte? Teadlased selgitasid tõe

AUTO • HEA NIPP

Rubriiki toetab **IIZI**

Politsei õpetab, kuidas käituda puhumiskontrolli puhul

ÄRA JÄÄ ILMA PÄEVA PÕNEVAMATEST LUGUDEST

Telli Geeniuse uudiskiri

Saadame sulle igal argipäeval ülevaate olulisematest Geeniuse temadest.

Portaalid

[Geenius](#)
[Auto](#)
[Digi](#)
[DigiPRO](#)
[Diktor](#)
[Kodu](#)
[Raha](#)
[Rikas](#)
[Rohe](#)
[Tervis](#)
[Äri](#)

Ajakirjad

[Autoleht](#)
[Autoleht Ekstra](#)
[Digi](#)

Podcastid

[Algorütm](#)
[Autotund](#)
[Investoritund](#)
[Restart](#)
[Töötund](#)
[Ära Rääma](#)

Sotsiaalmeedia

[Facebook](#)

Kontakt

[Toimetus](#)
[Reklaamiinfo](#)

Geeniuse portaale majutab

